

Czym jest IPET?

Skrótem IPET określamy, czyli ważny dokument, w oparciu o który odbywa się nauczanie dziecka z orzeczeniem z poradni psychologiczno-pedagogicznej w szkole lub przedszkolu. IPET tworzy się w szkole, za jego napisanie odpowiedzialni są nauczyciele dziecka ale i jego rodzice, pedagog, psycholog oraz każda inna osoba, która pracuje lub pracować będzie z dzieckiem. IPET powinien być przygotowany przez zespół specjalistów najpóźniej do dnia 30 września lub w terminie 30 dni od daty przekazania orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej przez rodziców dziecka. IPET zostaje wydany na taki czas, na jaki obowiązujące jest orzeczenie, nie dłużej jednak niż na okres etapu edukacyjnego, np. klas I-III, IV-VIII lub szkoły ponadpodstawowej. IPET sporządzany jest w kilku egzemplarzach, o wydanie kopii może bowiem wnioskować rodzic lub pełnoletni uczeń, którego dokument dotyczy.

Dla kogo tworzy się IPET?

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny tworzony jest dla dzieci ze stwierdzoną niepełnosprawnością, w tym dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, słabosłyszących i niesłyszących, niedowidzących oraz niewidomych, dzieci z autyzmem, zespołem Aspergera, dzieci z afazją, w tym afazją ruchową, zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie.

Co powinien zawierać IPET?

IPET tworzony jest na podstawie wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania dziecka, czyli oceny jego słabych i mocnych stron oraz opisu funkcjonowania w różnych sferach. Czyniona jest ona na podstawie orzeczenia, informacji pozyskanych od nauczycieli oraz rodziców. IPET powinien zawierać wiele ważnych informacji, odnośnie pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością, w tym zakres dostosowań wymagań edukacyjnych, zgodnie z wydanym przez poradnię orzeczeniem. Powinna się tam znaleźć informacja o zajęciach rewalidacyjnych, jakie przyznane zostają dziecku w ramach IPET-u, np. zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym (mających trudności z funkcjonowaniem społecznym), resocjalizacyjne dla dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie (przejawiającej poważne trudności z funkcjonowaniem społecznym) czy zajęcia rewalidacyjne adresowane dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną, wadą wzroku czy wadą słuchu.

Istotne jest także opisanie działań zespołu specjalistów, w tym nauczycieli i terapeutów, jakie podjęte zostaną w celu pomocy dziecku, w tym wymiar godzinowy oraz tematykę tych zajęć, np. zajęcia z logopedą, psychologiem, itp. Następnie należy opisać formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jakie otrzyma dziecko, w tym zajęcia wyrównawcze czy indywidualne zajęcia z jakiegoś przedmiotu, z którego ma największe trudności. Zawrzeć warto również informacje na temat metod i technik wspierania pracy ucznia, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii i alternatywnych metod komunikacji.

IPET - konstrukcja dokumentu krok po kroku

Skoro wiemy już, co zawierać powinien IPET, warto przybliżyć sobie formę takiego dokumentu oraz zawartość jej poszczególnych części. Część początkowa to wstęp, w którym zawarte są dane dziecka: jego imię, nazwisko, data urodzenia, nazwę szkoły i oznaczenie klasy, etap edukacyjny, na który opracowany jest dokument, podstawę jego opracowania, czyli nazwę i numer orzeczenia z poradni, jak i skład zespołu, który opracowuje dokument. We wstępie należy również określić zakres dostosowań wymagań edukacyjnych, który wynika bezpośrednio z pozyskanego z poradni orzeczenia.

Część pierwsza dokumentu obejmuje **sformułowanie celów**, w tym istotne są cele edukacyjne, np. zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, życzliwej atmosfery w czasie zajęć, jak również zapewnienie mu wykorzystywania w pełni posiadanego potencjału oraz doskonalenie obniżonych sprawności. Ważne są również cele terapeutyczne, w tym stymulowanie rozwoju emocjonalno-społecznego, kształtowanie właściwych nawyków zachowania się, budowanie pozytywnej samooceny i wiary w siebie, stymulowanie mowy i nawiązywanie prawidłowych relacji z innymi, doskonalenie funkcji poznawczych oraz sprawności manualnej.

Kolejne części obejmują **opisanie funkcjonowania dziecka**, w tym jego mocnych i słabych stron, które należy doskonalić. Opisywane są takie sfery jak funkcjonowanie społeczne, komunikacja i mowa, poznawanie za pomocą zmysłów, funkcjonowanie poznawcze, motoryka mała i duża, umiejętności typowo szkolne oraz samodzielność i czynności samoobsługowe.

Następna część obejmuje **działania, mające na celu wspieranie rodziców dziecka**, np. udzielanie im fachowych porad, zapewnienie konsultacji ze specjalistami, w tym nauczycielami, psychologami, terapeutami, rozmowy o

charakterze wspierającym, regularne spotkania z nauczycielami czy systematyczne udzielanie informacji o funkcjonowaniu dziecka.

Na końcu znajdują się **informacje na temat wymiaru godzinowego każdej formy przyznanego wsparcia**. Następnie jest miejsce na dokonanie **oceny podejmowanych działań**, czyli ich skuteczności. Jest to tak zwana wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania dziecka, dokonywana przynajmniej 2 razy w ciągu roku szkolnego.

IPET - przykłady zaleceń dla konkretnych problemów

Skoro wiemy już, jakie informacje znajdują się w IPET-cie, warto wiedzieć, jakie zalecenia odnośnie konkretnych problemów mogą znaleźć się w tym dokumencie. Jakie rodzaje trudności może mieć dziecko niepełnosprawne?

Może przejawiać trudności w:

- **Funkcjonowaniu poznawczym** - dotyczy to zwłaszcza dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, które cechują się niższym niż przeciętny potencjałem poznawczym: ich możliwości są mniejsze niż przeciętnego rówieśnika. Warto stymulować zwłaszcza te, które są obniżone, np. zakres słownictwa, umiejętność dokonywania syntezy wzrokowej (np. podczas układania puzzli). Doskonalić warto również umiejętności manualne oraz sprawność grafomotoryczną, tak ważną podczas nauki pisania, np. poprzez rysowanie po śladzie, rysowanie szlaczków.
- **Funkcjonowaniu społecznym** - dzieci niepełnosprawne mogą przejawiać trudności w okazywaniu, nazywaniu oraz kontrolowaniu swoich emocji, mogą mieć trudności z czekaniem na swoją kolej, reagowaniem adekwatnym do sytuacji, nawiązywaniem kontaktów z innymi. Warto w tym wypadku wdrożyć odpowiednie kroki, w tym ćwiczenia z zakresu nazywania i rozpoznawania emocji, zabawy w grupie.
- **Przebiegu mowy oraz komunikacji** - dziecko niepełnosprawne z racji swojego stanu zdrowia oraz poziomu funkcjonowania może mieć trudności z nawiązywaniem relacji z innymi i to z różnych powodów, np. poprzez poważną wadę wymowy, trudności z wystawianiem się lub z powodu nieśmiałości, np. spowodowanej poważną wadą słuchu czy wzroku. Warto w

tym zakresie zachęcać dziecko do wypowiadania się oraz wzbogacać jego zakres słów, np. poprzez czytanie książeczek.

- **Percepcji zmysłowej** - dzieci z orzeczeniem z poradni psychologiczno-pedagogicznej mogą przejawiać również trudności w tak zwanej percepcji zmysłowej, czyli poznawaniu świata za pomocą zmysłów, np. wzroku lub słuchu, co wynikać może z ich stanu zdrowia.
- **Przebiegu umiejętności szkolnych** - trudności w nauce szkolnej mogą wynikać z różnych przyczyn, w tym z obniżonych możliwości poznawczych ale i problemów z konkretnych przedmiotów. W ramach IPET-u należy doskonalić umiejętności szkolne w zakresach, których dziecko jeszcze nie opanowało.
- **Samoobsłudze** - wiele dzieci niepełnosprawnych cechuje się mniejszym niż rówieśnicy poziomem samodzielności w działaniu. Warto zachęcać dziecko do samodzielności, w tym podczas jedzenia, ubierania się, korzystania z toalety.

Rodzic a tworzenie i zaakceptowanie IPET-u

Rodzice mogą i powinni brać udział w tworzeniu IPET-u, ponieważ oni najlepiej znają swoje dziecko, mogą podpowiedzieć nauczycielom, jakie sfery należy doskonalić oraz dowiedzieć się, jak pracować z dzieckiem z domu. Praca po lekcjach jest bowiem nie mniej istotna niż praca szkolna, powinna stanowić jej kontynuację.

Ewaluacja IPET-u - analiza skuteczności programu

Samo skonstruowanie dokumentu to oczywiście nie wszystko. Jego wdrożenie to kolejny element pracy z dzieckiem, następnie przychodzi czas na jego ewaluację, czyli analizę skuteczności IPET-u powinna mieć ona miejsce przynajmniej dwa razy w ciągu roku i przyjmować formę - wspomnianej na początku - wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania dziecka. Należy, pod kątem IPET-u, opisać mocne i słabe strony dziecka oraz ustalić w jakim stopniu zalecane działania przyczyniły się do zniwelowania trudności dziecka, a jakie niedoskonałości należy dalej stymulować. Na tej podstawie należy zmodyfikować dokument tak, aby odzwierciedlał aktualne potrzeby dziecka, np. uczeń nie potrzebuje już wsparcia logopedy ale przydałoby się wsparcie psychologiczne, gdyż wkracza w okres dojrzewania.

Informacje na temat **Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego** są istotne dla każdego rodzica dziecka niepełnosprawnego, które posiada stosowne

orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej ale i dla jego nauczycieli oraz terapeutów, którzy z uczniem pracują.